

چند روز پس از هر عمل جراحی، شما از بیمارستان مرخص شده و به منزل میروید. در این مدت جهت مراقبت از محل جراحی باید به نکات مهمی توجه کنید. پانسمانی که روی زخم های جراحی گذاشته شده است معمولاً بصورت روزانه تعویض می شود (در بعضی مواقع این مدت زمان متفاوت است که به توصیه پزشک باید عمل کرد).

پانسمان چیست؟

پانسمان عبارت از شست و شوی استریل، پاک کردن و قرار دادن پوشش ضد عفونی شده روی زخم است.

هدف از پانسمان

حفاظت از زخم در طول مدت درمان، کمک به کنترل خونریزی، جذب خون و ترشحات زخم، جلوگیری از آلودگی بیشتر زخم، نگهداری دارو روی زخم (در صورتی که به دارو نیاز باشد)، کاهش درد

مشخصات پوشش پانسمان زخم

- تمیز و بدون آلودگی میکروبی باشد تا ضمن اینکه مانع رسیدن میکروب ها به سطح زخم شده و خود نیز سبب آلودگی مجدد آن نگردد.
- اکسیژن هوا بتواند به سطح زخم و اطراف آن برسد.
- امکان تبخیر پوست از زیر پانسمان مهیا باشد، زیرا در غیر این صورت، پوست مرطوب شده،

پانسمان خیس می شود و محیط مناسبی برای رشد میکروب ها فراهم می شود.

- از جنسی باشد که به زخم نچسبد زیرا احتمال دارد در هنگام برداشتن از روی زخم به بافت های در حال ترمیم صدمه بزند، پنبه برای پانسمان مناسب نیست.

- به اندازه کافی بزرگ باشد که تمام سطح زخم را بپوشاند و لبه آن حداقل دو سانتی متر از لبه زخم جلوتر باشد.

وسایل مورد نیاز برای پانسمان

وسایل مورد نیاز برای پانسمان، بستگی به نوع زخم و وسعت آن دارد ولی معمولاً برای پانسمان به لوازم زیر نیاز است: پنبه، قیچی، گاز، پنبه، پد، محلول های ضد عفونی کننده، آب مقطر، سرم فیزیولوژی و چسب.

نحوه تعویض پانسمان زخم

۱. ابتدا باید دست ها را با آب گرم و صابون کاملاً شست و بدون خشک کردن با حوله، صبر کرد تا خشک شود.
۲. پانسمان قبلی زخم خود را در جهت رویش موهای بدن، از روی زخم به آرامی جدا کنید.
۳. پانسمان قبلی را دور بیندازید و دست های خود را بشویید. اگر زخم دچار عفونت شده است، پانسمان جدا کرده را درون کیسه فریزر قرار دهید و درب آن را محکم ببندید. سپس در سطل زباله بیندازید.

۵. سرم فیزیولوژی را با استفاده از سرنگ پلاستیکی روی زخم بریزید تا محل را ضد عفونی کند.

۶. پس از شستشوی محل زخم، با استفاده از گاز استریل، هر گونه اضافاتی که بر روی زخم مانده است را پاک کنید. این کار را با آرامی انجام دهید تا موجب خونریزی بیشتر نشود. از گاز استریل برای خشک کردن محل زخم نیز می توانید استفاده کنید.

۷. با دقت بسیار، پانسمان جدید را روی زخم ببندید. از تماس پانسمان جدید با هر گونه شی خودداری کنید.

دلایل تعویض پانسمان زخم

آلودگی پانسمان: یکی از مهم ترین دلایل تعویض پانسمان زخم آلوده شدن پانسمان با عفونت یا خون است

محیط زندگی: اگر شرایط زندگی به گونه ای باشد که پانسمان طی مدت کوتاهی کثیف می شود، باید نسبت به تعویض آن اقدام کرد. بنابراین به همه افراد نمی توان توصیه واحدی کرد که طی زمان مشخصی پانسمان را عوض کنند؛ مثلاً فردی که در بیمارستان بستری است، با کسی که طی روز دایماً در حال جابجایی و تحرک است، فرق می کند.

محل زخم: محل زخم می تواند دلیلی برای زمان تعویض پانسمان آن باشد، مثلاً اگر پانسمان در قسمت مفاصل قرار داشته باشد (مفصل آرنج یا زانو که دایماً در حال حرکت است)، در مقایسه با پانسمان زخمی که در محل بی تحرک

فیزی

مرکز آموزشی درمانی نمازی

واحد آموزش ضمن خدمت

پانسمان زخم جراحی در منزل

PT-HO-233

گرد آوری : فاطمه آزادی کارشناس ارشد پرستاری

بازبینی: اشرف معماریزاده کارشناس ارشد NICU

استاد علمی: دکتر آرمن امیریان فوق تخصص جراحی

توراکس

۱۳۹۵

- هرگز پنبه را مستقیماً روی زخم قرار ندهید. زیرا پس از خشک شدن، کندن آن مشکل و دردناک است.

قرار دارد مثل شکم و یا پشت، بیشتر احتمال دارد که دچار مشکل شود و فرد باید نسبت به تعویض آن اقدام کند.

جنس پانسمان: برخی پانسمان ها، جنس مقاوم تر و بهتری نسبت به بقیه دارند. بنابراین میزان تعویض پانسمان در حالت غیرمقاوم افزایش می یابد .

نکات الزامی در پانسمان زخم

- هر گونه نشانه عفونت در محل زخم (قرمزی، سوزش، ترشح غلیظ و سبز و یا بوی زننده) را ب به پزشک اطلاع دهید .
- هنگام پانسمان از سرفه و عطسه مستقیم روی زخم یا صحبت کردن که باعث آلوده شدن زخم می شود، خودداری کنید.
- اگر سرم فیزیولوژی برای شست و شوی زخم در دسترس ندارید می توانید ۹ گرم نمک را در یک لیتر آب جوشیده سرد شده حل کنید و به جای سرم جهت شست و شوی زخم استفاده کنید.
- اندازه گازی که روی زخم گذاشته می شود بستگی به وسعت زخم دارد. مهم این است که باید کاملاً زخم و اطراف آن را بپوشاند.
- هرگز پنبه یا گازی که برای نظافت اطراف زخم به کار می رود را روی زخم ننمایید.

منابع:

1. Patricia Kely, *Nursing Leadership & Management*, 3rd ed, 2011
2. Carol Dealey, *The Care of Wounds: A Guide for Nurses*, 4th edit, wiley - blackwell, 2012
3. www.iranorthoped.ir
4. www.tebyan.net